

Yhteistyöllä lapsen parhaaksi

**Huoltajien kanssa tehtävä yhteistyöesite Jalkarannan päiväkodin
uusille työntekijöille**

LAB-ammattikorkeakoulu

Sosionomi (AMK)

2021

Anu Kokko

Tiivistelmä

Tekijä(t) Kokko, Anu	Julkaisun laji Opinnäytetyö, AMK Sivumäärä 35	Valmistumisaika Kevät 2021
Työn nimi Yhteistyöllä lapsen parhaaksi Huoltajien kanssa tehtävä yhteistyöesite päiväkotia Jalon uusille työntekijöille		
Tutkinto Sosionomi (AMK)		
Ohjaavan opettajan nimi, titteli ja organisaatio Tiina Vaara, lehtori, LAB-ammattikorkeakoulu		
Toimeksiantajan nimi, titteli ja organisaatio Jalkarannan päiväkotia, Lahden kaupunki		
Tiivistelmä <p>Opinnäytetyön aiheena on yhteistyö työntekijöiden ja huoltajien välillä päiväkodissa. Opinnäytetyön tarkoitus oli lisätä tietoa lasten huoltajien ja henkilökunnan välisistä yhteistyökäytännöistä ja ohjeistuksista päiväkotia tuleville uusille työntekijöille. Opinnäytetyöni tavoitteena oli tuottaa päiväkodin henkilökunnalle kattava, selkeä esite yhteistyöstä käytettäväksi päiväkodin arjessa. Opinnäytetyön alussa määriteltiin keskeiset käsitteet eli varhaiskasvatus ja yhteistyö varhaiskasvatuksessa. Opinnäytetyön teoreettinen perusta nousi varhaiskasvatussuunnitelmasta, jossa määritellään kehykset vanhempien kanssa tehtävälle yhteistyölle varhaiskasvatuksessa; yhteistyöhön liittyvät arvot, yhteistyömuodot ja lapsen aloitus päiväkodissa.</p> <p>Yhteistyöesitteen sisältö muodostui opinnäytetyön teoriaosuudesta, päiväkodin henkilökunnalta saaman tiedon ja varhaiskasvatussuunnitelman pohjalta Opinnäytetyön kirjallisessa osuudessa kuvataan esitteen suunnittelun, toteutuksen sekä arvioinnin. Saadun palautteen ja itsearvioinnin perusteella yhteistyöesite on selkeä ja informatiivinen, jota tullaan käyttämään tulevaisuudessa päiväkodin arjessa uusien työntekijöiden perehdyttämisvaiheessa.</p>		
Asiasanat Varhaiskasvatus, yhteistyö, yhteistyön aloitus		

Abstract

Author(s) Kokko,Anu	Type of Publication Thesis, Bachelor of Science	Published Spring 2021
	Number of Pages 35	
Title of Publication Working together for the best of the child Brochure with parents for new employees of kindergarten Jalo		
Name of Degree Bachelor of Sociology		
Name, title and organization of the supervising teacher Tiina Vaara, lecturer, LAB-University of Applied Sciences		
Name, title and organization of the client Jalkaranta Kindergarten, City of Lahti		
Abstract <p>The topic of the thesis is cooperation between employees and guardians in kindergarten. The purpose of the thesis was to increase information about the cooperation practices and guidelines between the parents and the staff of the children for new employees coming to the kindergarten. The aim of my thesis was to produce a comprehensive, clear brochure about the cooperation for the staff of the kindergarten to be used in the daily life of the kindergarten. At the beginning of the thesis, the key concepts were defined, in example early childhood education and co - operation in early childhood education. The theoretical basis of the thesis arose from the early childhood education plan, which defines the framework for cooperation with parents in early childhood education; values related to cooperation, forms of cooperation and starting a child in kindergarten.</p> <p>The content of the co-operation brochure consisted of the theoretical part of the thesis, based on the information received from the staff of the kindergarten and the early childhood education plan. The written part of the thesis describes the design, implementation and evaluation of the brochure. Based on the feedback received and the self-assessment, the co-operation brochure is clear and informative, which will be used in the future in the daily life of the kindergarten during the induction phase for new employees.</p>		
Keywords Early childhood education, co-operation, start of co-operation		

Sisällys

1	Johdanto.....	2
2	Lähtökohdat toiminnalliselle opinnäytetyölle ja esitteelle	4
2.1	Opinnäytetyön tarkoitus ja tavoitteet	4
2.2	Opinnäytetyön suunnittelu aiempia tutkimusten valossa	4
2.3	Opinnäytetyön, esitteen tilaaja	5
3	Varhaiskasvatus ja sen aloitus.....	8
3.1	Varhaiskasvatus käsitteen määrittely	8
3.2	Varhaiskasvatuksen aloitus.....	8
4	Huoltajien kanssa tehtävä yhteistyö varhaiskasvatuksessa.....	12
4.1	Yhteistyön määrittely.....	12
4.2	Yhteistyön periaatteet ja arvopohja	13
4.3	Yhteistyön aloitus perheiden kanssa.....	15
4.4	Yhteistyömuodot varhaiskasvatuksessa	16
5	Opinnäytetyön toteuttamissuunnitelma	20
6	Opinnäytetyön toteuttaminen	22
6.1	Esitteen suunnittelu, aineistonhankinta	22
6.2	Esitteen tekoprosessi.....	23
6.3	Esitteen toteutus	27
7	Pohdintaa	30
7.1	Luotettavuus ja eettisyys	30
7.2	Esitteestä saatu palaute ja arviointi.....	30
7.3	Itsearviointi ja ammatillinen kasvu opinnäytetyössä	31
7.4	Jatkotutkimusideoita	34
	Lähteet.....	35

Liitteet

Liite 1 Yhteistyöesite

Liite 2 Työntekijöiden muistilista

Liite 3 Huoltajien muistilista päivähoiton aloitusvaiheessa

1 Johdanto

Kun on oikein pieni, alle kolmivuotias, maailma kodin ulkopuolella tuntuu äärettömältä. Se on täynnä ihmeellistä ja uutta, joka kiinnostaa pientä maailmanvalloittajaa. (Ahonen & Roos 2021, 9.) Lapsen maailma avautuu hänen kasvaessaan isommiksi. Alkuun lasta voivat hoitaa vanhemmat, mummot, papat ja kummit. Siirtyessä päiväkotij- ja koulumaailmaan lapsi saapuu uuteen paikkaan, jossa on suuri merkitys häntä hoitavilla työntekijöillä ja muilla lapsilla. Tällä matkalla tarvitaan turvallista aikuista, jotta asioihin voi tutustua sopivina annoksina.

Huoltajien kanssa tehtävällä yhteistyöllä on tärkeä merkitys varhaiskasvatuksessa. Yhteistyön tavoitteena on huoltajien ja henkilöstön yhteinen sitoutuminen lasten terveen ja turvallisen kasvun, kehityksen ja oppimisen edistämiseen (Lahden varhaiskasvatussuunnitelma 2019,24). Kaiken yhteistyön keskiössä on lapsi, jota yhdessä hoidamme. Lapsi on kuin kukka, joka kasvaa ja kukoistaa häntä ympärillä olevien aikuisten avulla.

Opinnäytetyöni tarkoitus on lisätä tietoa lasten huoltajien ja henkilökunnan välisistä yhteistyökäytännöistä ja ohjeistuksista päiväkotiin tuleville uusille työntekijöille. Opinnäytetyöni tavoitteena on tuottaa päiväkodin henkilökunnalle kattava, selkeä esite yhteistyöstä käytettäväksi päiväkodin arjessa. Yhteistyöesitteen sisältö muodostui opinnäytetyöni teoriaosuudesta, päiväkodin henkilökunnalta saamani tiedon ja varhaiskasvatussuunnitelman pohjalta. Kuvaan opinnäytetyöni kirjallisessa osuudessa esitteen suunnittelun, toteutuksen ja arvioinnin.

Valitsin aiheeksi yhteistyön päiväkodissa työntekijän ja huoltajien välillä. Tiedustelin työnantajaltani päiväkodin tarvetta yhteistyö aiheeseen liittyen. Päiväkodin johtajan mukaan heillä ei ole tehty esitettä uusille työntekijöille, jossa käsitellään yhteistyötä perheiden kanssa. Sovimme, että teen esitteen päiväkodin käyttöön uusille työntekijöille. Sain aineiston esitteeseen päiväkodin johtajalta, varajohtajalta ja muilta työntekijöiltä. Käytin esitteen sisältöön varhaiskasvatussuunnitelman perusteita sekä teoriaosuutta opinnäytetyöstäni. Esitteessä esittelen päiväkodin erilaiset tavat tehdä yhteistyötä vanhempien kanssa mm. vasukeskustelut, perheiden tutustuminen päiväkotiin hoitosuhteen alkaessa, sähköinen yhteydenpito tietokoneen ja puhelimen välityksellä. Esitteessä mainitaan päiväkodin arvot, jotka koskevat perheiden kanssa tehtävää yhteistyötä. Esitteeseen lisättiin päiväkodissa käytössä olleet

ns. muistilistat, joihin oli koottu perheiden kanssa käytävät asiat hoitosuhteen alkuvaiheessa.

2 Opinnäytetyön lähtökohdat

2.1 Opinnäytetyön tarkoitus ja tavoitteet

Opinnäytetyöni tarkoitus on lisätä tietoa lasten huoltajien ja henkilökunnan välisistä yhteistyökäytännöistä ja ohjeistuksista päiväkotiin tuleville uusille työntekijöille.

Opinnäytetyöni tavoitteena on tuottaa päiväkodin henkilökunnalle kattava, selkeä esite yhteistyöstä käytettäväksi päiväkodin arjessa.

2.2 Opinnäytetyön suunnittelu aiempia tutkimusten valossa

Varhaiskasvatuksessa on tehty paljon tutkimuksia monenlaisista aiheista. Maria Arttijeff (2015) on tutkinut Pro gradututkielmassaan yhteistyötä päiväkodin henkilöstön ja maahanmuuttajaperheiden kanssa. Jaana Juutinen (2018) on tutkinut väitöskirjassaan päiväkodin yhteenkuuluvuutta lasten kesken. Tutustuin moniin toiminnallisiin opinnäytetöihin miettiessäni omaa opinnäytetyötäni. Toiminnallisissa opinnäytetöissä Nelli Arola ja Hanna Vahvaselkä (2021) ovat tehneet oppaan vanhemmille, jonka tarkoituksena oli tukea ja auttaa perheitä lapsen varhaiskasvatuksen aloituksessa. Hanna Forsman ja Anniina Riekkinen (2016) ovat tehneet perheille suunnatun oppaan päiväkodin aloitukseen. Outi Nieminen ja Jenna Pöyhölä (2012) ovat tehneet perehdytyskansion päiväkodin vanhemmille.

Oppaita päivähoitoon ja etenkin sen aloitukseen on tehty useita vanhempien näkökulmasta käsin. Vanhempainliitto, Mannerheimin lastensuojeluliitto sekä Vantaan kaupunki ovat tehneet oppaan varhaiskasvatuksen aloitukseen. Oppaat löytyvät vanhempien käyttöön sähköisessä muodossa internetin välityksellä. (kuva 1).

Kuva 1. Opas varhaiskasvatukseen siirtyvän lapsen vanhemmille (Vanhempainliitto.fi)

Suunnittelin tulevaa opinnäytetyöni toteuttamista syksyllä 2020. Tiedusteli aiheesta päiväkodin johtajalta tammikuussa 2021. Päiväkodin johtaja tuki ajatustani tehdä yhteistyöaiheesta opinnäytetyö. Hänen mukaansa päiväkodissa oli juuri saatu valmiiksi lasten huoltajille tarkoitettu esite päiväkodin arkeen liittyvistä asioista. Yhteistyöesitettä ei ollut tehty aiemmin. Täten opinnäytetyöni tulisin toteuttamaan toiminnallisena opinnäytetyönä, jonka tuotoksena syntyisi yhteistyöesite työntekijöiden käyttöön.

Työelämästä saatu opinnäytetyön aihe tukee Airaksisen ja Vilkan (2004,17) mielestä opiskelijan ammatillista kasvua. Sen etuna on, että tällöin pääsee peilaamaan tietoja ja taitoja senhetkiseen työelämään ja sen tarpeisiin.

Vilkan ja Airaksisen (2004,9) mukaan toiminnallinen opinnäytetyö tavoittelee ammatillisessa kentässä käytännön toiminnan ohjeistamista, opastamista, toiminnan järjestämistä tai järjestämistä. Toteutustapana voi olla esimerkiksi ohje tai opastus, perehdyttämisopas vihko, tai kansio. Käytän opinnäytetyössäni käsitettä esite, kun kuvaan opinnäytetyöni tuotosta.

2.3 Opinnäytetyön, esitteen tilaaja

Tein opinnäytetyöhöni liittyvän esitteen Päijät-Hämeessä toimivassa kunnallisessa Jalkarannan päiväkodissa, jossa on kymmenen eri-ikäisten lasten hoitoryhmää.

Lapsia on päiväkodissa hoidossa 162. (Kuva 2)

Kuva 2. Jalkarannan päiväkoti (lahti.fi)

Päiväkodissa tarjotaan lapselle oppimista edistävän turvallisen yhteisön leikistä, kavereista ja oppimisesta nauttien. Arjessa on tärkeää leikki, kestävä kehitys ja yhteisöllisyys. Päivittäin toimitaan pienryhmissä, jotta lapsi saisi mahdollisimman paljon aikuisen turvaa ja huomiota.

Päiväkodissa retkeillään, liikutaan ja leikitään lähiluonnossa. Tavoitteena on lapsen myönteinen, innostunut ja tutkiva asennoituminen ympäristöä kohtaan. Lähellä oleva Tapanilan metsä mahdollistaa säännölliset metsäretket. (lahti.fi, kuva 3-4).

Kuva 3-4. Tutkitaan yhdessä lähimetsän aarteita

3 Varhaiskasvatus ja sen aloitus

3.1 Varhaiskasvatus käsitteen määrittely

Vuonna 1999 sosiaali- ja terveysministeriön työryhmä esitti säädettäväksi lain varhaiskasvatuksesta ja päivähoidosta. Työryhmän mukaan päivähoito on lasten ja perheiden palvelua, jossa yhdistyvät lapsen oikeus varhaiskasvatukseen sekä vanhempien oikeus saada lapselleen hoitopaikka. Vuonna 2002 valtionneuvoksen periaatepäätöksen varhaiskasvatuksen linjauksen mukaan varhaiskasvatukseksi määriteltiin toiminta, niin vanhempien antama kasvatus kuin päivähoito. Linjauksen mukaan varhaiskasvatus on kasvatuksellista vuorovaikutusta lapsen erilaisissa elinpiireissä. Sen tavoitteena on edistää lapsen terveyttä, kasvua, kehitystä sekä oppimista. Vuonna 2015 voimaan tullen varhaiskasvatuslaissa varhaiskasvatuskäsite rinnastettiin synonyymiksi päivähoidolle. (Heinonen ym. 2016, 20–21.)

Uusi varhaiskasvatuslaki tuli voimaan elokuussa 2015. Varhaiskasvatuslaissa 540/2018 määritetään varhaiskasvatuksen olevan lapsen suunnitelmallista ja tavoitteellista kasvatuksen, opetuksen ja hoidon kokonaisuutta, jossa painotetaan pedagogisuutta (Finlex.fi).

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa (2018,7) ja Lahden varhaiskasvatussuunnitelmassa (2019,1) todetaan, että varhaiskasvatus on osa suomalaista koulutusjärjestelmää sekä tärkeä vaihe lapsen kasvun ja oppimisen polulla. Huoltajilla on ensisijainen vastuu lasten kasvatuksesta. Varhaiskasvatus tukee ja täydentää kotien kasvatustehtävää ja vastaa omalta osaltaan lasten hyvinvoinnista. Varhaiskasvatuksessa opitut tiedot ja taidot vahvistavat lasten sekä aktiivista toimijuutta yhteiskunnassa. Lisäksi varhaiskasvatus mahdollistaa huoltajien osallistumisen työelämään tai opiskeluun.

Lain mukaan varhaiskasvatusta voidaan järjestää tätä tarkoitusta varten varatussa tilassa, jota kutsutaan päiväkodiksi. (Heinonen ym. 2016,21.) Kunnalla on lakisääteinen velvollisuus järjestää varhaiskasvatusta itse tai kunnan valvomana siinä laajuudessa ja sellaisin toimintamuodoin kuin huoltajien ennalta tekemät hakemukset ja kunnassa oleva tarve edellyttävät. Päivähoitopalvelut ovat kunnassa järjestettävä niin että lasten hoidon ja kasvatuksen tarve eri ikäryhmissä tulee tasapuolisesti

ja paikallisten olojen vaatimalla tavalla turvatuksi. Varhaiskasvatusta suunniteltaessa ja järjestäessä on huomioitava lapsen etu. Varhaiskasvatustalaki 11. § 1. mom. ja päivähoitoasetus 1.–2. §. (Heinonen ym. 2016,33.)

3.2 Varhaiskasvatussuunnitelma varhaiskasvatuksen perustana

”Mikä on tärkeintä, mitä tästä pitäisi oppia?” kuusivuotias poika ihmetteli myrkkysienileikissä (Heinonen ym. 2016, 79). Sitaatti kuvaa hyvin sitä, mitä voi kuulla lasten suusta päiväkodin arjessa. Aikuisten toiminnan taustalla on tavoitteita, joihin pyrimme pääsemään varhaiskasvatuksessa. Varhaiskasvatustoiminta perustuu varhaiskasvatussuunnitelmiin. Ahonen ja Roos (2021,11) käyttävät termiä Vasu kirjoittaessa varhaiskasvatussuunnitelmasta. Varhaiskasvatussuunnitelmakokonaisuus on kolmitasoinen. Se koostuu valtakunnallisista varhaiskasvatussuunnitelman perusteista, paikallisista varhaiskasvatussuunnitelmista sekä lasten varhaiskasvatussuunnitelmista. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2018, 7.)

3.3. Varhaiskasvatuksen aloitus

Päivähoidon aloitus on merkittävä vaihe lapsen elämässä. Lapsi viettää päiväkodissa suuren osan päivästä, joten siitä muodostuu lapsen kodin lisäksi merkittävä kasvuympäristö hänen elämässään. Ahonen ja Roos (2021,23) korostavat päivähoiton aloituksen tärkeyttä. Heidän mukaansa, mitä pienemmästä lapsesta on kyse, sen tärkeämpää on yhteistyö perheiden kanssa. Pieni lapsi ei välttämättä osaa kertoa toiveitaan, pelkojaan, tarpeitaan ja kokemuksiaan sanallisesti. Siksi tarvitaan herkkiä korvia ja silmiä, jotta huomataan, mitä lapselle kuuluu. Yhteisten keskustelujen välityksellä perheiden kanssa välittyy tietoa lapsesta. Myös Karikoski ja Tiilikka (2012) toteavat päivähoiton aloituksen olevan merkittävä muutoskohta, johon tulee valmistautua hyvin. Silloin tulee käyttää vanhempia asiantuntijoina liittyen omaan lapsi. (Hujala ja Turja 2012,78.)

Lapset aloittavat päiväkodissa eri-ikäisinä riippuen heidän perhetilanteestaan. Ahosen ja Roossin (2021,24) mielestä lapsen kolme ensimmäistä elinvuotta on äärettömän tärkeä ajanjakso hänen elämässään. Tämän ajanjakson aikana rakentuu perusta, jonka varaan lapsen myöhempi kehitys nojautuu. Varhaislapsuuden kes-

keisin kehitystehtävä on turvallinen kiintymyssuhteen rakentuminen. Kiintymyssuhde vauvaa ensisijaisesti hoitaviin aikuisiin määrittää vauvan tulevaisuutta monilla tavoilla. Varhaisen vuorovaikutuksen laadun tiedetään muovaavan vauvan aivoja merkittävästi. Pienten lasten kehitys on kokonaisvaltaista, johon vaikuttaa vuorovaikutuksen avulla lapsen sosiaaliset, kognitiiviset ja emotionaaliset taidot. Tämän kaiken kehityksen taustalla on kiintymyssuhde. Sen rakentumista määrittelevät samat lainalaisuudet lapsen vanhemman kuin lapsen ja päiväkodin työntekijän välillä.

Kiintymyssuhdetta on tutkinut monet asiantuntijat. Suomalaisista varhaiskasvatuksen tutkijoista kiintymyssuhteen rakentumiseen on perehtynyt laajalti Ahosen ja Roossin mukaan mm. Erja Rusanen (2011). Hänen mielestään lapsen ja aikuisen välinen onnistuneesti rakentunut suhdetta voi kutsua turvalliseksi kiintymysmalliksi. Suhteen onnistumisessa on tärkeää, että lapsi kokee aikuisen helposti lähestyttäväksi ja saatavilla olevaksi. Niin pienet kuin isommatkin lapset tarvitsevat aikuista luomaan turvallisuuden tunnetta, etenkin stressaavissa tilanteissa. Luottamusta rakentavassa vuorovaikutuksessa aikuinen ottaa lapsen odotukset, toiveet, ja vaatimukset vakavasti. Aikuinen kuuntelee lasta aidosti. (Ahonen & Roos 2021, 25-26.)

Jari Sinkkonen on tutkinut ja kirjoittanut paljon kiintymyssuhteesta. Hänen mukaansa lapsen ja hoivaajan välille syntyy kiintymyssuhde. Se on lapselle synnynnäinen tarve. Hoivaajan läheisyys on lapselle ehto pysyä hengissä. Itku on lapselle ensimmäinen kiintymyskäyttäytymismuoto. Sen avulla lapsi saa hoivaajan tulemaan lähelle ja pyrkimään poistamaan itkun aiheen. Muita kiintymyksen elementtejä ovat esimerkiksi sensoriset aistimukset kuten tuoksut, kosketus ja kuulohavainnot. Näiden avulla lapsi pyrkii saamaan huomiota ja turvaa hoivaajaltaan. Kiintymyssuhteen ydin on turvallisuuden tunne sekä vaaralta suojautuminen. Jos lapsi on peloissaan, lapsi ei pysty leikkimään eikä oppimaan, koska kiintymyssysteemi on aktivoitunut. (Sinkkonen 2018, 38–39 & 43.)

Mannerheimin Lastensuojeluliiton julkaisun mukaan lapsi voi solmia omanlaisensa kiintymyssuhteen useampaan hänelle läheiseen aikuiseen. Vauvalle rakentuu omanlainen kiintymyssuhde jokaiseen häntä läheisesti hoitavaan aikuiseen, tavallisesti omiin vanhempiinsa. Kun lapsi kasvaa, kiintymyssuhteet myös muihin kuin ihan läheisiin ihmisiin saavat lisää merkitystä. Tärkeitä henkilöitä voivat olla iso-

vanhempi tai tuttu hoitaja. Kiintymys vanhempia kohtaan ei tästä huolimatta vähene. Oma vanhempi on yleensä lapsen tärkein aikuinen. On tärkeää, että vauvalla on hoitajinaan pysyvät ihmiset. Lapselle on kuitenkin rikkautta se, että hänellä on useita läheisiä ja turvallisia ihmissuhteita. (MML.fi.)

Kiintymyssuhteet siirtyvät vähitellen kodin ulkopuolelle lapsen kotoa pois ulkomailmaan. Sinkkosen mukaan luotettavia, lapsen maailmaan eläytyviä aikuisia tarvitaan päiväkodissa ja koulussakin. Erään kokeneen erityisopettajan mukaan jokaisella lapsella tulisi olla yksi turvallinen aikuinen koulussa. Turvallinen kiintymyssuhde syntyy silloin, lapsi elää ennakoitavassa ympäristössä, johon hän on saanut tuoda kaikenlaiset tunteensa. Myös kiukun ja pettymyksen tunteet. (Sinkkonen 2019.)

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden (2018,19) mukaan päiväkodin henkilöstön tehtävänä on luoda luottamuksellinen suhde lapseen. Huoltajien ja henkilöstön välinen yhteistyö tuo lasten elämään jatkuvuutta ja turvallisuutta. Sinkkonen antaa vanhemmille hyviä neuvoja lastenhoidossa, jotka sopivat myös varhaiskasvatukseen. Hänen mukaan päivähoiton aloitus on aina erokokemus, joka pitäisi huomioida lapsen kotona ja hoitopaikassa. Lasta on hyvä valmistaa muutokseen kertomalla hänelle etukäteen päiväkodista, tutustumalla uuteen paikkaan yhdessä ja vanhemman viettämällä aikaa lapsensa kanssa ensimmäisellä hoitoviikolla päiväkodin arjessa. (Sinkkonen, 2018, 72.)

Mielestäni on hyvä toimia Sinkkosen ohjeiden mukaan myös päiväkodissa työntekijöiden ja lasten kesken. Päiväkodissa uuden lapsen aloittaessa työntekijä pyrkii antamaan mahdollisimman pehmeän alun lapsen päivähoitolle. Lapsen erotessa vanhemmista työntekijän tulee antaa aikaa, huomiota lapselle, jotta hän tottuu uuteen, turvalliseen aikuiseen sekä muihin aikuisiin, lapsiin ja uuteen ympäristöön. Tottumista voi helpottaa tulemalla aikuisen syliin, tuomalla kotoa pehmolelu, satukirja, lelu tai piirtämällä vanhemmille piirustuksia kotiin vietäväksi hoitopäivän jälkeen.

4 Huoltajien kanssa tehtävä yhteistyö varhaiskasvatuksessa

4.1 Yhteistyön määrittely

Lapsista huolehditaan yhteiskunnassamme yhteistyössä monien aikuisten kesken. Usein puhutaan ”tavallisista” ihmisistä ja toisaalta ammattihenkilöstöstä. Harvemmin painotetaan, että ammatti-ihmisetkin ovat tavallisia ihmisiä. Tämä koskee myös ammatillista varhaiskasvatusta; päivähoidossa työskentelevillä henkilöillä on suurimmalla osalla omakohtaisia kokemuksia kasvatuskokemuksia oman vanhemmuutensa myötä. Tämä vaikuttaa siihen, että päiväkodin työntekijöillä ja lasten vanhemmat puhuvat samaa kieltä ja ymmärtävät täten toisiaan. Useimmiten työntekijät ja lasten vanhemmat tietävät missä mennään, miten vastaamme haasteisiin ja mistä asioista on mahdollista sopia. Tiedämme myöskin sen, minkä Jari Sinkkonen on muotoillut: ”Lapsi aloittaa päiväkodissa, mutta jatkaa edelleen vanhempiansa lapsina”. (Mahkonen 2016,72.)

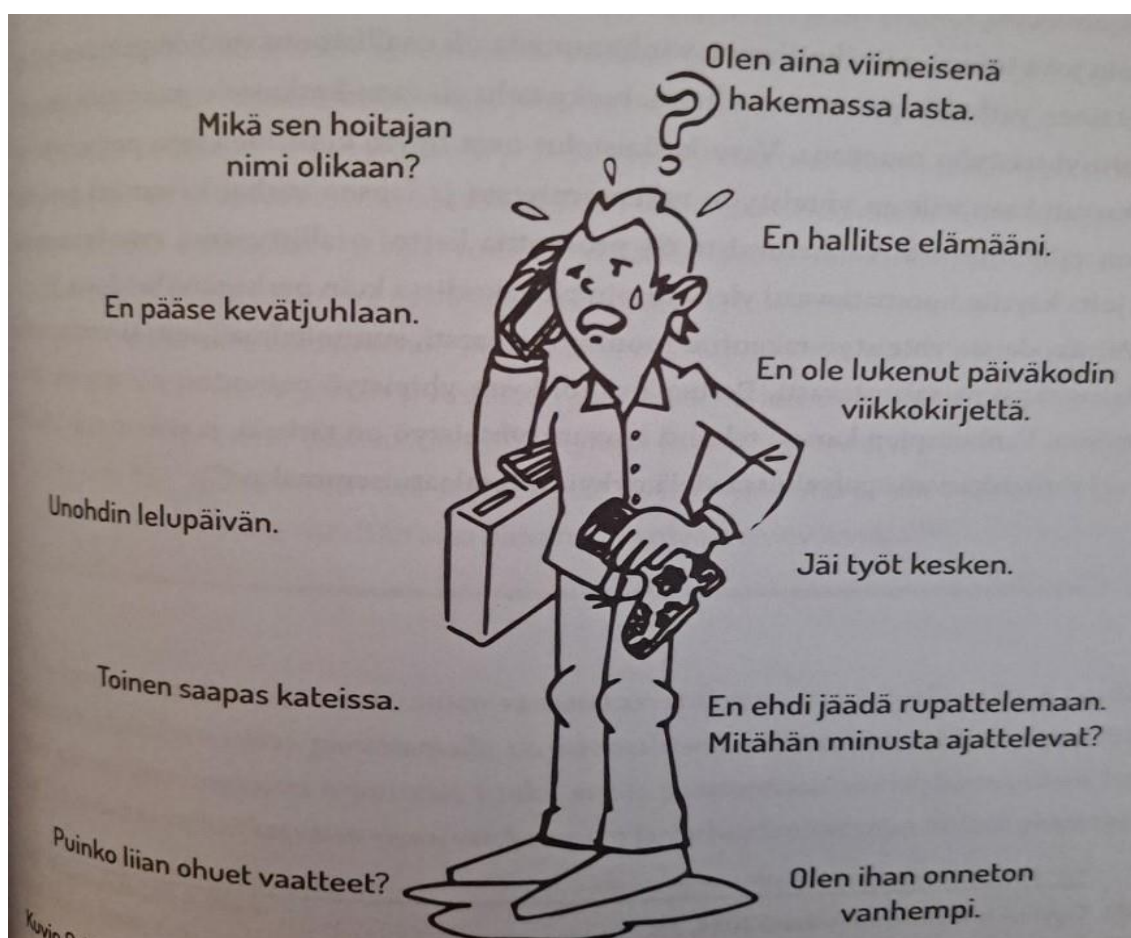
Varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden tullessa voimaan otettiin käyttöön yhdenmukaisesti termi yhteistyö puhuttaessa vanhempien ja varhaiskasvatuspaikan välisestä yhteistyöstä. On tärkeää, että vanhempien ja varhaiskasvatushenkilöstön välillä vallitsee luottamus, joka mahdollistaa lapsen liittyvien ilojen ja surujen jakamisen puolin ja toisin. Luottamus rakentuu ja syventyy asteittain. (Heinonen ym. 2016, 225–226.)

Heinonen ym. (2016, 185) mainitsevat, että tunne toimivasta yhteistyöstä syntyy, kun saamme kokemuksen, että olemme yhteisellä asialla edistämässä asioiden sujumista. Perheiden kanssa työskennellessä yhteistyö on tärkeä rakentaa perheiden lähtökohdista käsin ja ottaa lapset ja perheet mukaan työskentelyyn. Lapsen toiveet ja mielipiteet on otettava huomioon häntä koskevissa asioissa.

Mahkosen (2016,150) mukaan yhteistyössä pyritään saavuttamaan yhteinen päämäärän jakamalla erilaisia tietoja, tehtäviä, taitoja sekä kokemuksia. Ammatillinen yhteistyö hänen mukaansa perustuu lasten ja hänen vanhempiansa parhaaksi toimimiseen. Tällöin yhteistyö perustuu luottamukseen ja salassapitoon.

4.2 Yhteistyön periaatteet ja arvopohja

Vanhempien ja lasten mielessä voi risteillä monenlaisia ajatuksia, odotuksia, jännitystä heidän tuodessaan lasta päiväkotiin, varsinkin hoidon aloitusvaiheessa. Tunne voi helpottaa, kun päiväkoti, siellä olevat aikuiset, lapset ja tilat tulevat tutuiksi. Avoin, luottamuksellinen yhteistyö on tällöin avainasemassa, jotta perheet tottuvat päiväkotiin. Alla oleva kuva kertoo enemmän kuin monta sanaa. (kuva 5) Vanhemman ja lapsen mielessä voi risteillä monenlaisia ajatuksia hänen tullessa päiväkoti-maailmaan.

Kuva 5. Vanhemman päässä risteilee monenlaisia ajatuksia

(Mukaillen Jäppinen ja Palmu, Heinonen ym. 2016)

Huoltajien kanssa tehtävällä yhteistyöllä on tärkeä merkitys varhaiskasvatuksessa. ”Yhteistyön tavoitteena on huoltajien ja henkilöstön yhteinen sitoutuminen lasten terveen ja turvallisen kasvun, kehityksen ja oppimisen edistämiseen. Luottamuksen rakentaminen sekä tasa-arvoinen vuorovaikutus ja keskinäinen kunnioitus tukevat kasvatusyhteistyötä.” (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2018, 33.) Ahosen (2017,123) mukaan näihin lauseisiin kiteytyy kasvatusyhteistyön tärkeimmät rakennusosat.

Kasvatusyhteistyön taustalla tulee olla Ahosen (2017, 123–124) mielestä aito halu ja pyrkimys tasa-arvoiseen kohtaamiseen, riippumatta siitä millainen perhe on kyseessä. Perheiden moninaisuuden arvostaminen ja kunnioittaminen välittyy vuorovaikutukseen ja kohtaamisten kautta suoraan perheille. Vastuu toimivasta yhteistyöstä ja sen rakentamisesta kuuluu päiväkodin henkilökunnalle.

”Kasvatustyöhön liittyvistä arvoista, tavoitteista ja vastuista keskustellaan sekä henkilöstön kesken että huoltajien kanssa. Yhteistyö on vuorovaikutteista ja edellyttää varhaiskasvatuksen henkilöstöltä aloitteellisuutta ja aktiivisuutta. Yhteistyössä huomioidaan perheiden moninaisuus, lasten yksilölliset tarpeet sekä huoltajuuteen ja vanhemmuuteen liittyvät kysymykset. Tarvittaessa keskusteluissa käytetään tulkkia molemminpuolisen ymmärryksen varmistamiseksi”. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2018,34.)

Yhteisen kielen puute ei saa Ahosen (2017,124) mielestä rajoittaa kasvatusyhteistyölle asetettuja tavoitteita. Tulkin avulla voidaan keskustella niin, että molemmat osapuolet ymmärtävät keskustelujen sisällön. Keskusteluissa voidaan tulkin avustuksella sopia tavoista, joilla viestitetään päiväkuulumisista esimerkiksi kuvien avulla.

Varhaiskasvatuksen keskiössä on lapsi ja hänen kokonaisvaltaisen kasvunsa, kehityksen ja oppimisen edistäminen. Tätä tehtävää varhaiskasvatuksen ammattilaiset toteuttavat tiiviissä yhteistyössä vanhempien kanssa. (Ahonen & Roos 2016, 244.) Keskeinen periaate yhteistyölle on tarjota vanhemmalle mahdollisuus osallistua ja vaikuttaa lapsensa varhaiskasvatukseen. Vanhempien tulee olla mukana suunnittelemassa, arvioimassa ja kehittämässä lapsensa varhaiskasvatusta yhdessä lapsen ja henkilökunnan kanssa. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2018, 16,34.)

Varhaiskasvatusta toteutetaan yhteistyössä lasten huoltajien kanssa. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden (2018,33) mukaan ”yhteistyöllä tuetaan lapsen varhaiskasvatuksen järjestämistä. Tavoitteena on, että jokainen lapsi saa oman kehityksensä ja tarpeidensa mukaista kasvatusta, opetusta ja hoitoa. Vastuu yhteistyön toteutumisesta ja suunnitelmallisuudesta on varhaiskasvatuksen järjestäjillä. He vastaavat myös siitä, että yhteistyötä toteutetaan tarvittaessa monialaisesti”.

4.3 Yhteistyön aloitus perheiden kanssa

Monissa varhaiskasvatusta käsittelevissä kirjoissa korostettiin yhteistyön merkitystä lapsen aloittaessa päivähoidossa. Vanhempien osallistuminen lapsensa päivähoidon on Ahosen (2017,244–245) mukaan tärkeää, mutta vanhempien aktiivinen mukanaolo edellyttävät kohtaamisia, jotka tuntuvat heistä luontevilta. Niissä kohtaamisissa tulee huokua aito halu toimia yhdessä lapsen parhaaksi. Osallisuutta tulee tarjota sopivina annoksina vanhemmille, toiselle kukkura kaupalla, toiselle pieninä maistiaisina. Näin vanhempi pääsee mukaan omista lähtökohdista ja kokee mukanaolon mielekkääksi.

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden (2018, 34) mukaan yhteistyön merkitys on erityisen tärkeää siirtymävaiheissa, kuten lapsen aloittaessa varhaiskasvatuksessa ja varhaiskasvatuksen aikaisissa siirtymissä, lapsen vaihtaessa päiväkotia tai aloittaessa esiopetuksen. Ahonen (2017, 124–125) korostaa yhteistyön merkitystä etenkin hoidon aloitusvaiheessa. Tällöin heidän mukaansa jokaisella ryhmällä tulisi olla selkeä käsitys siitä, miten lasta tuetaan ryhmään tullessa tai siirtyessä toiseen ryhmään. Hänen mielestään pitäisi olla selkeä käsitys siitä, miten vanhempien kanssa tehdään konkreettisesti kasvatusyhteistyötä. Ahosen mukaan olisi todella tärkeää, että päiväkodissa olisi laadittu selkeät toimintakäytänteet lasten hoidon aloitusvaiheeseen. Vanhemmille tulisi tarjota mahdollisuus tukea lapsensa varhaiskasvatukseen siirtymistä portaittain. Tällöin tulisi huomioida lapsen näkökulma mietittäessä siirtymävaiheen pituutta. Vanhemmat tulisi toivottaa tervetulleiksi tutustumaan ryhmän toimintaan ja tiloihin sekä ihmisiin. Tällöin voidaan luoda pohjaa tulevalle yhteistyölle, kun aikuiset tulevat toisilleen tutuiksi. Tällöin vahvistuu myöskin lapsen turvallisuuden tunne jäädä uuteen ympäristöön hoidon alkaessa.

Lasten hyvinvoinnin sekä kehityksen ja oppimisen sujuvuuden vuoksi siirtymävaiheet suunnitellaan ja niitä arvioidaan. Varhaiskasvatuksen järjestäjä luo yhteistyön rakenteet ja tiedon siirron käytännöt, joiden avulla siirtymät kotoa varhaiskasvatukseen, varhaiskasvatuksen aikana sekä varhaiskasvatuksesta esiopetukseen ja sieltä perusopetukseen ovat mahdollisimman sujuvia. Siirtymävaiheissa tehdään huoltajan kanssa yhteistyötä. Tietojen siirtämisessä voidaan hyödyntää varhaiskasvatuksen aikana koottuja dokumentteja, joissa kuvataan lapsen kehitystä ja oppimista, sekä lapselle laadittua varhaiskasvatussuunnitelmaa. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2018, 34; Lahden varhaiskasvatussuunnitelma 2019, 11.)

4.4 Yhteistyömuodot varhaiskasvatuksessa

Varhaiskasvatusta käsittelevissä lähteissä mainitaan eri yhteistyömuotoja, joilla tehdään yhteistyötä päiväkodin arjessa. Usein päiväkodin työntekijät tottuvat työssään tapaamaan uusia lapsia ja perheitä, kun heidän lapsiryhmässään aloittaa uusia perheitä toimintakauden alussa kesälomien jälkeen. On tärkeää, että työntekijät pyrkivät asettumaan uusien perheiden asemaan, etenkin sen pienen naperon, jota jännittää tulla aivan uuteen päiväkotimaailmaan. Lapsen kasvaessa hän siirtyy vanhempien lasten ryhmään ja lopulta esiopetuksen, ”eskareitten” maailmaan. Varsinkin lapsen aloittaessa päiväkotielämänsä tulee yhteistyöhön ja lapsen sopeutumiseen kiinnittää riittävästi huomiota jo ennen hoidon aloittamista työntekijän näkökulmasta.

Ensimmäisessä tapaamisessa ns.alkukeskustelussa on tärkeä tutustua lapseen, hänen toiveisiinsa, ja mielenkiinnonkohteisiin. Myöskin vanhempia tulee kannustaa kertomaan odotuksistaan ja toiveistaan liittyen lapsen hoitoon. Tällöin luodaan pohjaa tulevalle yhteistyölle ja sen eri muodoille, joilla yhteistyötä tehdään perheiden arjessa. Ahonen & Roos (2021,44) mainitsevat pehmeän siirtymisen muotoina esimerkiksi kirjeen kotiin hoitosuhteen alkuvaiheessa ja kahvitaukiot perheiden kanssa.

Alkututumisten jälkeen yhteistyötä tehdään huoltajien kanssa päivittäin eri muodoissa. Ovensuukeskusteluilla on tärkeä tehtävänsä, tällöin pienempienkin lasten vanhemmat ovat selvillä siitä, miten lapsen päivä on sujunut. Keskusteluissa tulee

kertoa lapsen vahvuuksista, myönteisistä asioista, sekä tuen tarpeisiin liittyvistä asioista. (Ahonen 2017, 125.) Varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa (2018,34) mainitaan, että lasten päivittäiset tapahtumat ja kokemukset jaetaan huoltajien kanssa. Huoltajan ja henkilöstön havainnot ja keskustelut lapsen päivästä luovat pohjan lapsen kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin turvaamiselle. Arttijeff (2015, 29) toteaa tutkielmassaan, että Karilan (2005) mukaan luottamuksellinen ilmapiiri mahdollistaa huoltajien ja henkilöstön välisen yhteistyön myös haastavissa tilanteissa, esimerkiksi huolen herätessä lapsen hyvinvoinnista. Vanhemmille on tärkeitä kuulla, miten heidän lapsensa päivä on mennyt ja onko päivän aikana sattunut mitään erikoista. Arkipäivän kokemukset ja pohdinnat ovat niitä palasia, jotka auttavat muodostamaan yhdessä kokonaisemman kuvan lapsesta.

Heinosen ym. (2016,33) mukaan lapsen henkilökohtainen varhaiskasvatussuunnitelma on yksi tärkeimmistä kasvatusyhteistyön välineistä. Lapsen henkilökohtainen varhaiskasvatussuunnitelma laaditaan päiväkodissa oleville lapsille. Siihen kirjataan Mahkosen (2016,49) mukaan muun muassa lapsen kehitykseen, oppimiseen liittyvät tavoitteet sekä toimenpiteet tavoitteiden toteuttamiseksi. Suunnitelmaan kirjoitetaan lapsen tuen tarve, tukitoimenpiteet ja niiden toteuttaminen. Suunnitelma laaditaan asiakassuhteen alkuvaiheessa ja sitä on tarkistettava vähintään kerran vuodessa. Päävastuu varhaiskasvatuksen tekemisestä kuuluu päiväkodin varhaiskasvatuksen opettajille ja häntä tukevalle monialaiselle tiimille.

Vanhempien osallisuutta ylläpidetään monipuolisesti tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntämällä, vanhempainilloissa, sekä miettimällä vanhempien kanssa uusia tapoja osallistaa vanhempia. Päiväkodin arjen monipuolinen dokumentointi ilmoitustaulun tai blogin avulla tekee lapsen päivän näkyväksi. Tällöin lapsen arkea on vanhemmallekin helpompi lähestyä. (Ahonen 2017, 126–127.)

Nykyinen teknologia mahdollistaa hyvinkin tiiviin ja informatiivisen yhteydenpidon. Erilaiset blogiformaatit ja muut sähköiset kanavat ovat olleet aktiivisessa käytössä jo vuosia. (Ahonen & Roos 2021,246.) Lahden varhaiskasvatussuunnitelman (2019, 24) mukaan päiväkodeissa on käytössä sähköinen yhteydenpitoväline, joka osaltaan mahdollistaa vanhempien osallistumisen ja vaikuttamisen varhaiskasvatuksen suunnitteluun, toteuttamiseen ja arviointiin.

Päiväkodissa on Heinosen ym. (2016, 231–233) mainitsevat joitakin toimivia käytäntöjä vanhempien osallisuuden lisäämiseksi. Päiväkodissa on hyvä olla joitakin perinteisiksi muodostuneita tapoja toteuttaa yhteistyötä ja vanhempien osallisuutta. Tämä voi olla yhdessä tehtävä esine, asia tai yhteinen tapahtuma. Vanhempien taitoja tai mielenkiinnon kohteita voidaan hyödyntää, kutsumalla heidät kertomaan esimerkiksi työstään tai harrastuksistaan päiväkotiin. Vanhemmat voivat tulla seuraamaan lapsen arkea tai vanhempia otetaan mukaan laadun arviointiin ja kehittämiseen esimerkiksi vanhanpainilloissa. Vanhempia voidaan kannustaa perustamaan vanhempaintoimikuntia tai yksittäisen ryhmän vanhempainiimejä. Tällöin vanhemmat oppivat tuntemaan toisensa paremmin ja voivat toimia yhdessä lastensa hyväksi. Eri kielisten ja -kulttuuristen vanhempien kutsuminen osallistumaan päiväkodin toimintaan esimerkiksi järjestämällä matka maapallon ympäri- tapahtuman, jossa voidaan tutustua eri kulttuureihin.

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden (2018,34) mukaan yhteistyö voi tukea myös huoltajien keskinäistä vuorovaikutusta. Huoltajien verkostoituminen ja yhteinen toiminta erilaisissa tilaisuuksissa vahvistaa yhteisöllisyyttä ja antaa tukea henkilöstön työlle. (Lahden varhaiskasvatussuunnitelma 2019, 24.)

Monialaista yhteistyötä tehdään lapsen huoltajan ja muiden asiantuntijoiden kanssa. Tällöin keskustellaan lapsen kehitykseen tai tuen tarpeeseen liittyvistä asioista hänen huoltajiensa kanssa ja ollaan tarvittaessa yhteistyössä eri ammatti-ihmisten kanssa. Heitä voivat olla neuvolan työntekijä, päiväkodin varhaiskasvatuksen erityisopettaja, puhe- ja toimintaterapeutti, päivähoidon psykologi ja sosiaalityöntekijä.

Yhteistyömuotoja Jalkarannan päiväkodissa

Opinnäytetyöhöni liittyvässä päiväkodissa johtaja ottaa yhteyttä puhelimen välityksellä uusiin perheisiin, jotka aloittavat päivähoidossa. Tämän yhteydenoton jälkeen lapsiryhmän aikuinen on yhteydessä perheeseen, jolloin sovitaan kaikille osapuolille sopiva ajankohta käydä tutustumassa päiväkotiin. Ensimmäisessä tapaamisessa ns.alkukeskustelussa päiväkodilla kerrotaan tärkeimmät asiat liittyen lapsen hoitopäivään. Alkukeskustelussa on tärkeä tutustua lapseen, hänen toiveisiinsa, ja mielenkiinnonkohteisiin. Myöskin vanhempia tulee kannustaa kertomaan odotuksistaan

ja toiveistaan liittyen lapsen hoitoon. Päiväkodin ensimmäisessä tapaamisessa täytetään palvelusopimus huoltajien kanssa sekä sovitaan perheelle sopiva hoidonaloituksen ajankohta. Varsinkin pienemmille lapsille on tärkeää aloittaa hoito pehmeästi, muutaman kerran yhdessä huoltajien kanssa päiväkotimaailmaan tutustuen. Ensimmäisessä tapaamisessa huoltajille annetaan lapsen perustiedot-lomake täytettäväksi kotona. Tällöin työntekijät saavat mahdollisimman paljon tietoa lapsen elämään liittyvistä asioista, mm. mielenkiinnonkohteista, hänelle tärkeistä ihmisistä, vanhempien toiveista lapsensa hoidosta. Huoltajille annetaan mukaan ns.muistilista lapsen päivähoidon aloitukseen liittyvistä asioista. Tapaamisessa sovitaan seuraavasta tutustumisajankohdasta. Vanhempia kannustetaan osallistumaan lapsensa hoitopäivään, etenkin aloitusvaiheessa.

Yhteistyötä tehdään huoltajien kanssa päivittäin lapsen tuonti- ja hakutilanteissa, ”vasukeskusteluissa”, vanhempainilloissa ja erilaisissa juhlatilaisuuksissa toimintakauden aikana. Vanhemmille järjestettiin sähköisessä muodossa nähtävä joulujuhlatervehdys, koska yhteistä joulujuhlaa ei voitu järjestää korona tilanteen vuoksi. Kevään aikana suunniteltiin päiväkodin kevätjuhlan toteutustapaa eri ryhmissä. Vaihtoehtoina mietittiin mm. sähköistä laulutervehdystä tai lauluhetkeä päiväkodin pihalla. Toiminnallista tapahtumaa suunniteltiin järjestettäväksi päiväkodin piha-alueella keväällä, koska sisätiloissa ei voitu kokoontua isoissa ryhmissä. Päiväkodin yhteydessä olevassa koulussa toimii lasten huoltajien vanhempaintoimikunta.

Päiväkodissa on päivittäin käytössä Muksunetti ohjelma sekä WhatsApp- ja tekstiviestit sekä puhelimen välityksellä käydyt keskustelut. Keväällä 2021 otettiin käyttöön Instagram. ohjelma sekä Tietoedu eli tietojen siirto sähköisesti päiväkodin ja huoltajien välillä. Valokuvat ja videotallenteet ovat hyvä tapa tehdä vanhempien kanssa yhteistyötä. Tällöin tallenteiden avulla voidaan tehdä näkyväksi lapsen hoitopäivään kuuluvia tapahtumia, opeteltuja taitoja ja yhdessä vietettyjä hetkiä.

5 Opinnäytetyön toteuttamissuunnitelma

Aloitin opinnäytetyöni aiheen ideoinnin syksyllä 2020 ja tiedustelin päiväkodin johtajalta päiväkodin ideoita tammikuussa 2021. Pyrin tekemään toiminnallisen opinnäytetyöni teoriaosuuden helmi/maaliskuun aikana. Toiminnallisen opinnäytetyöni tuotoksen eli yhteistyöesitettä tein kevään 2021 aikana. Hankin tietoa esitteen sisältöön päiväkodin johtajalta, pedagogiselta tiimiltä, varhaiskasvatussuunnitelmasta sekä opinnäytetyöhöni liittyvästä teoriasta. Pyysin palautetta esitteestä päiväkodin työntekijöiltä kevään aikana ja saamani palautteen perusteella mukaan muokkasin esitettä. Huhtikuussa 2021 esittelin yhteistyöesitteen päiväkodin johtajalle, varajohtajalle ja työntekijöille. Opinnäytetyöni valmistui huhtikuun lopussa 2021. (taulukko 1)

TAMMIKUU 2021:	-keskustelu päiväkodin johtajan kanssa. Sovimme, että teen esitteen päiväkodin uusille työntekijöille yhteistyöaiheesta.	-yhteistyö varhaiskasvatuksessa aiheeseen perehtymisen eri tutkimusten, väitöskirjojen, opinnäytetöiden, oppikirjojen kautta	-tutkimusmenetelmän teoriaan perehtyminen
HELMIKUU 2021:	-päiväkodin johtajan kanssa tehtävä yhteistyösopimus ja esitteen teosta keskusteleminen: teoreettiset lähtökohdat esitteeseen, esitteen ulkomuoto, kuvat.	-tutkimusluvan hakeminen	-pedagogisessa tiimipalaverissa päiväkodin työntekijöiden kuuleminen liittyen toiveisiin esitteestä
MAALISKUU 2021:	- keskustelua päiväkodin johtajan/varajohtajan kanssa	-esitteen tekoa, opinnäytetyön teoriaosuuden tekoa	

	johtajan kanssa esitteiden sisällöstä ja ulkomuodosta		
	- palautteen saantia esitteestä päiväkodin johtajalta/varajohtajalta ja uudelta työntekijältä		
HUHTIKUU 2021:	Palautteen saantia päiväkodin henkilökunnalta -esitteen esittely päiväkodin johtajalle ja varajohtajalle, palautteen saanti esitteestä	Esitteen muokkamista palautteen mukaan Opinnäytetyön kirjoittaminen valmiiksi	Opinnäytetyön esittäminen

Taulukko 1. Opinnäytetyön toteuttamissuunnitelma

6 Opinnäytetyön toteuttaminen

Valitsin aiheen ja toteutustavan opinnäytetyölleni tammikuussa 2021. Keräsin tietoa varhaiskasvatuksesta ja yhteistyöaiheesta monista eri lähteistä tammikuun 2021 aikana. Pyrin saamaan mahdollisimman uusia lähteitä, jotta faktatieto olisi ajan tasalla olevaa. Sain kerättyä monta eri lähdeä kaupungin kirjastosta, sivukirjastosta ja oppilaitoksemme kirjastosta. Perehdyin tehtyihin väitöskirjoihin ja opinnäytetöihin, joissa oli käsitelty näitä aiheita. Perehdyin hankkimaani lähdeaineistoon tammi/helmikuun aikana ja kirjoitin tutkimussuunnitelman. Sain tutkimusluvan helmikuussa 2021, jonka jälkeen aloin kirjoittamaan teoriaosuutta opinnäytetyöhöni. Rajasin käsitteiksi varhaiskasvatus ja yhteistyö varhaiskasvatuksessa. Teoriaosuudessa käsitelin yhteistyöhön liittyviä arvoja, yhteistyömuotoja sekä lapsen aloittaminen varhaiskasvatuksessa.

6.1 Esitteen suunnittelu, aineistonhankinta

Käytin toiminnallisessa opinnäytetyöni esitteenteossa teoreettisena viitekehystenä lineaarista mallia. Kehittämisen prosessin lineaarinen malli kuvaa Toikon & Rantasen (2009) ja Salosen (2013,15) mukaan kehittämistoimintaa ja sen etenemistä yksinkertaisimmillaan ja suoraviivaisesti. Tässä mallissa kehittäminen prosessi on ajallisesti rajattu, se etenee tavoitteen määrittelyn, suunnittelun ja toteutuksen kautta prosessin päättämiseen ja arviointiin. (taulukko 2)

Tavoitteen määrittely: esitteen teko keväällä 2021	Suunnittelu: Esitteen suunnittelu, aineiston hankinta helmi/maaliskuussa 2021	Toteutus: Esitteen tekeminen maaliskuussa 2021	Päättäminen ja arviointi: Esitteestä saatu palaute/arviointi huhtikuussa 2021
---	--	---	--

Taulukko 2. Kehittämistyön lineaarinen malli (mukailtu Toikon & Rantasen mukaan, Salonen, 2013)

Pyrin tekemään esitteestä selkeän, helppolukuisen, informatiivisen, jotta uudet työntekijät saavat tietoa päiväkodin yhteistyöhön liittyvistä asioista. Esitteen teko on hyvä tapa tuoda esille yhteistyöaihetta uusille työntekijöille, koska päiväkodissa ei ollut aiemmin tehty ko. esitettä. Opinnäytetyössä tarkoituksena on tuoda asia

esille uudessa muodossa, jotta se sopii kohderyhmälle ja sopivaan käyttöympäristöön. Opaslehtisen sisällön tulee olla kohderyhmälle sopiva, koska Vilkan ja Airaksisen (2004,38) mielestä opinnäytetyön tavoitteena on joidenkin ihmisten osallistuminen toimintaan, tapahtumaan oppaan tai ohjeistuksen avulla.

Työelämästä saatu opinnäytetyöaihe tukee ammatillista kasvua ja opinnäytetyöntekijä pääsee peilaamaan tietoja ja taitoja senhetkiseen työelämäänsä ja sen tarpeisiin. Toiminnallinen opinnäytetyö tavoittelee ammatillisessa kentässä käytännön toiminnan ohjeistamista, opastamista, toiminnan järjestämistä tai järjeistämistä. Se voi olla esimerkiksi ammatilliseen käyttöön suunnattu ohje, ohjeistus tai opastus. Toteutustapana voi olla kirja, kansio, vihko tai opas. Toiminnallisessa opinnäytetyössä on pohdittava kohderyhmä ja sen mahdollinen rajaus. Toiminnallisessa opinnäytetyössä tuote tehdään aina jollekin tai jonkun käyttöön, koska tuotoksen tavoitteena on osallistaa määrätty ihmiset tuotoksen avulla. Kohderyhmän täsmällinen määrittäminen on tärkeää, koska tuotteen sisältö ratkaisee mille ryhmälle idea on ajateltu. (Vilka & Airaksinen 2004, 9, 17, 38-40.)

6.2 Esitteen tekoprosessi

Toiminnallisessa opinnäytetyössäni käytin aineistonhankintaan päiväkodin työntekijöiden eli asiantuntijoiden haastattelua ja työntekijöidenmielipiteitä. Opinnäytetyön aloitusvaiheessa keskustelin päiväkodin johtajan kanssa yhteistyöaiheesta. Käymäni keskustelun jälkeen esittelin päiväkodin johtajan toiveen eli yhteistyöesite aiheen päiväkodin varhaiskasvatusopettajilta ja sosionomeista koostuvalle pedagogiselle tiimille ns. pedatiimin tietokoneen välityksellä. Jouduin rajaamaan kohderyhmääni pedatiimiin ajanvähyyden vuoksi. Olisin halunnut osallistaa koko päiväkodin työntekijät mukaan ideoimaan esitteen tekoa, mutta ajattelin realistisesti ajankäyttöä sekä omia voimavarojani. Vilkan ja Airaksisen (2004, 56- 57) mukaan toiminnallisen opinnäytetyön aineiston tai tiedon kerääminen tulisi harkita tarkkaan. Opinnäytetyön tekijän tulee kartoittaa ajalliset, taloudelliset, sekä henkiset resurssit ja tunnistaa oma osaaminen. Lopullinen opinnäytetyön toteutustapa on kompromissi omien resurssien, toimeksiantajan toiveiden, kohderyhmän tarpeiden ja oppilaitoksen opinnäytetyötä koskevien vaatimusten välillä.

Toiminnallisessa opinnäytetyössä laadullinen tutkimusasenne palvelee tilanteessa, jossa tavoitteena on toteuttaa kohderyhmän näkemyksiin nojautuva idea. Aineiston keräämisen keinoina voidaan käyttää yksilö- tai ryhmähaastattelua. Teema-haastattelu on puolistrukturoituna vapaampi tapa kerätä tietoa aineistoa. Tällöin tavoitteena on kerätä tietoa jostakin tietystä teemasta tai tehdä konsultaatioita asiantuntijoille. Haastattelut voi toteuttaa kasvotusten tai puhelinhaastatteluna. (Vilkkä & Airaksinen 2004, 63.) Tietoa voidaan kerätä myös asiantuntijoilta haastattelun avulla. Tällöin haastatteluaineistolla saatua tietoa käytetään opinnäytetyössä kuin lähdeaineistoa. Konsultaatioita ovat myös sellaiset haastattelut, joissa kerätään tai tarkistetaan faktatietoa asiantuntijoilta. (Vilkkä & Airaksinen 2004, 58.)

Aloitin aineiston työstämisen esitteeseeni helmikuussa 2021, jolloin pidimme päiväkodin johtajan kanssa aloituspalaverin. Tällöin kerroin opinnäytetyöni etenemisestä. Sain johtajalta faktatietoa liittyen päiväkodin yhteistyöhön liittyviin asioihin. Mietimme yhteistyöesitteen sisältöä ja ulkomuotoa, päiväkodin arvoja, yhteistyömuotoja sekä varhaiskasvatussuunnitelmasta saatua tietoa.

Helmikuu 2021

Esittelin "kukka-aiheen", jonka olin keksinyt miettiessäni esitteen ulkomuotoa. Kukka kuvastaa työssäni lasta, jota yhteistyössä hoidamme lapsen huoltajien kanssa päiväkodin työntekijöiden kanssa. Multa, jossa kukan juuret ovat, kuvastavat esitteessä arvoja, joiden pohjalta yhteistyötä tehdään päiväkodissa. Yhteistyömuodot näkyvät kukan lehdissä ja kukan kukintona on onnellinen lapsi, joka on yhteistyön tavoitteena. Johtajan palautteen perusteella kukkaideaa oli hyvä käyttää esitteessä. Johtaja pyysi minua esittelemään yhteistyöesite aiheen seuraavassa pedagogisessa tiimipalaverissa päiväkodin opettajille, jotta saamme mahdollisimman monen työntekijän näkemyksiä koottua esitteen tekoa varten. (Kuva 6.)

Kuva 6. Yhteistyöesitteen symboli

Toteutimme pedagogisen tiimin tietokoneen välityksellä helmikuussa 2021. Esittelin heille yhteistyöaiheen ja pyysin työntekijöitä kirjoittamaan paperille muutaman mielipiteen, idean, ajatuksen, millainen olisi heidän mielestä hyvä esite jaettavaksi päiväkodin uusille työntekijöille. Keskustelun aihe oli jo osallistujille entuudestaan tiedossa, koska olin lähettänyt heille viestiä puhelimen välityksellä. Päädyin tiedottamaan puhelimen välityksellä aiheesta, koska ajanvähyyden vuoksi emme tavanneet toisiamme ennen pedatiimin kokoontumista. Kerroin palaverissa, että heidän osallistuminen on vapaaehtoista ja tehdään nimettöminä. Kannustin työntekijöitä osallistumaan esitteen ideointiin, koska näin he voivat kertoa oma näkemyksensä esitteeseen liittyen. Kokosin heidän kirjoittamat paperit yhteen ja käytin niistä saadut ajatukset esitteensuunnittelussa hyödyksi. Vilkan ja Airaksisen (2004, 65) mukaan toiminnallisessa opinnäyteyössä laadullisella tutkimusmenetelmällä kerättyä aineistoa ei ole välttämätöntä analysoida, vaan sitä voidaan käyttää lähteenä kuten konsultaatiotakin.

Sain kolmelta työntekijältä ajatuksia esitteen sisällön ja ulkomuodon suhteen. Yksi työntekijä toivoi, että esite olisi ” selkeä, eri tilanteisiin liittyvä info selkeästi omina kohtinaan, arvot tärkeää nähdä selkeästi, vanhempien/perheiden oman aktiivisuuden mahdollistaminen, erilaiset jo toteutetut yhteistyötavat.”

Toinen työntekijä toivoi, että esite olisi ”selkeä, lyhyt teksti, houkutteleva kuvitus”.

Kolmas työntekijä toivoi, että ”esitteessä mainittaisiin, että huoltajien kanssa käytävät päivittäiset hakutilannekeskustelut pitää voida käydä rauhallisessa ympäristössä ilman, että muut ihmiset kuulevat keskustelut. Huoltajille annettava palaute lapsen päivästä tulee antaa positiivisessa hengessä, ns. hampurilaismallilla. Annetaan lapsen päivästä hyvää, kehitettävää ja lopuksi hyvää tietoa.”

Maaliskuu 2021

Maaliskuussa 2021 olin luonnostellut teorian, saamani faktatiedon ja palautteen pohjalta esitteestä Powerpoint-ohjelmalla kuusi diaa, jotka esittelin johtajalle ja varajohtajalle toisessa palaverissamme. Sain heiltä palautetta esitteen sisällöstä ja ulkomuodosta. Päätimme lisätä esitteeseen liitteenä päiväkodin arjessa jo käytössä olleet yhteistyötä koskevat tiedotteet (ns. muistilistat), jotta saamme esitteestä eheän ja kattavan kokonaisuuden. Päätimme lisätä esitteeseen liitteenä myös lasten huoltajille tarkoitetun muistilistan, joka annetaan perheille alkukeskustelussa. Tällöin huoltajille annettava suullinen informaatio jää paremmin heidän mieleen. Sovimme, että esite tallennetaan sähköisessä muodossa tietokoneelle, josta uuden työntekijän on helppo tutustua esitteeseen aloittaessaan päiväkodissa. ”Muistilistat” kohdat tallennettiin erikseen mainittuun kohtaan z-asemalle, josta työntekijä voi tulostaa ne käytettäväksi uusien perheiden kanssa käydyissä alkukeskusteluissa. Muistilistat kirjoitettiin niin, että ne saa tulostettua kaksipuoleisena mahdollisimman vähälle paperimäärälle. Tällöin huomioidaan kierrätysaihe esitteen tulostuksessa. Esittelin kokoamani esitteen päiväkotimme kahdelle työntekijälle, jolta sain palautetta.

Huhtikuu 2021

Esittelin yhteistyöesitteen päiväkodin henkilökunnalle sekä päiväkodin johtajalle ja varajohtajalle. Täten sain mahdollisimman monen eri työntekijän näkemyksen esitteen sisältöön ja ulkomuotoon liittyen koko esitteen tekoprosessin aikana. Palautteen mukaan esite oli selkeä, helppolukuinen, värikäs ja esite antoi tietoa yhteistyöhön liittyvistä seikoista. Rakentavaa palautetta sain esitteen fonttikoosta ja muutamasta sanavalinnasta esitteestä sekä muistilistojen luettavuudesta. Sain pa-

lautteena: ”Esite on helppolukukuinen, antaa tietoa yhteistyökäytännöistä”. ”Fonttikoko voisi olla yhtenäinen luettavuuden helpottamiseksi, kukkakuva on värikäs.” ”Esitteestä saa hyvin selkoa.” ”Tarkista kirjoitusasu ja – virheet”, ”Taapero sana, päivähoiton aloittaja ei ole aina taapero”. Muutin esitettä saamani palautteen pohjalta käytyäni keskustelun johtajan kanssa saadusta palautteesta.

6.3 Esitteen toteutus

Yhteistyöesitteen kansilehti, sisällysluettelo

Esitteen ensimmäisellä sivulla ns. ”kansilehdessä”, mainitaan esitteen nimi ja sisällysluettelo. Kukkakuva näyttää visuaalisesti, mitä esite tulee sisältämään, eli mm. yhteistyöhön liittyvät arvot ja yhteistyömuodot. Esite on toteutettu Powerpoint ohjelmalla. Lähteinä on käytetty päiväkodin johtajalta saatua tietoa sekä muilta työntekijöiltä saadut kommentit ja palaute esitteestä.

Arvot yhteistyön taustalla ja päivähoiton aloitus

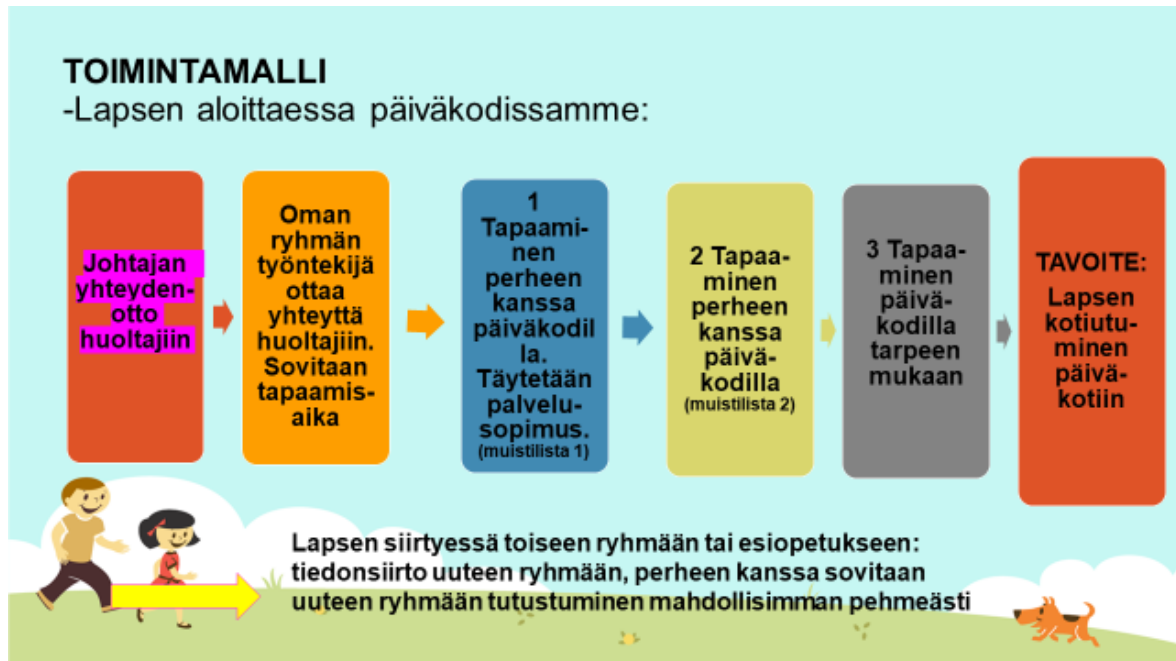
Toisella sivulla on esitelty päiväkodin arvot, joiden pohjalta yhteistyötä päiväkodissa tehdään. Tällä sivulla kerrotaan päiväkotielämän aloituksen merkityksestä perheelle. Lähteinä on käytetty päiväkodin johtajalta saatu tietoa ja Untuvikot, alle 3-vuotiaiden pedagogiikka teosta (Ahonen & Roos, 2021).

Yhteistyöhön liittyviä seikkoja

Kolmannella sivulla mainitaan yhteistyöhön liittyviä seikkoja sekä moniammatillinen yhteistyö, jota tehdään huoltajien kanssa. Lähteinä ovat Lahden varhaiskasvatussuunnitelma (2019), Untuvikot, alle 3-vuotiaiden pedagogiikka sekä työntekijöiltä saadut kommentit.

Toimintamalli lapsen aloittaessa päiväkodissa

Neljännellä sivulla on esitelty toimintamalli, jonka mukaan perheen kanssa toimitaan, kun lapsi aloittaa päiväkodissa. Tällä sivulla mainitaan myös tapa, jolla toimitaan, kun lapsi siirtyy toiseen ryhmään päiväkodissa. Lähteenä on johtajalta saatu tieto päiväkodin aloituskäytännöistä. (Kuva 6.)

Kuva 7. Toimintamalli lapsen aloittaessa päiväkodissa

Yhteistyömuodot

Viidennellä sivulla luetellaan eri yhteistyömuotoja, joilla päiväkodissa tehdään yhteistyötä huoltajien kanssa. Lähteenä on johtajalta ja teoriakirjoista saatu tieto.

Yhteistyöesitteen muistilistat

Kuudennella sivulla on muistilistojen ns. kansilehti. Siitä selviää muistilistojen sisältö henkilökunnalle sekä huoltajille. Seitsemännellä sivulla käsitellään yhteistyöhön liittyviä seikkoja sekä ohjeita uusille työntekijöille. Lähteenä on käytetty Varhaiskasvatussuunnitelman perusteita (2018).

Muistilistat henkilökunnalle

Esitteen 8-13 sivuilla on koottuna ns. muistilistat, jotka ovat tarkoitettu työntekijöiden käyttöön heidän aloittaessa yhteistyötä uusien perheiden kanssa. Lähteenä on käytetty päiväkodin johtajalta saatua tietoa.

Muistilista huoltajille

Esitteen 14- 15 sivuilla on huoltajille tarkoitettu muistilista, joka liittyy lapsen päivähoidon aloitukseen. Lähteenä on käytetty päiväkodin johtajalta saatua tietoa. Muistilista annetaan huoltajille ensimmäisessä tapaamisessa perheen kanssa.

7 POHDINTAA

7.1 Luotettavuus ja eettisyys

Käytin mahdollisimman uusia lähteitä opinnäytetyössäni. Pyrin siihen, että lähteet on julkaistu vuoden 2010 jälkeen. Tein yhteistyösopimuksen päiväkodin johtajan kanssa helmikuussa 2021. Tällöin sovimme, miten työstän yhteistyöesitettä. Keskustelimme, mistä saan faktatietoa esitteen tekoon, aikataulusta, esitteen sisällöstä ja esitteen julkaisemisesta. Yhteistyösopimuksen jälkeen hain tutkimusluvan. Sain tutkimusluvan helmikuussa 2021. Hyväksyitin kirjoittamani esitteen tiedot päiväkodin johtajalla koko kevään aikana, jotta esitteessä kirjoitetut tiedot pitävät paikkansa. Pyysin palautetta esitteen tekovaiheessa kevään aikana päiväkodin johtajalta, varajohtajalta sekä muilta työntekijöiltä. Kerroin pedatiimissä työntekijöille, että heidän osallistuminen on vapaaehtoista ja tehdään nimettöminä. Pyysin palautetta esitteen sisällöstä ja ulkomuodosta. Saadut palautteen perusteella muokkasin esitettä. Valmiista esitteestä pyysin suullisen ja kirjallisen palautteen eli arvioinnin johtajalta ja päiväkodin työntekijöiltä. Saamani arvioinnin lisäsin opinnäytetyöni kirjalliseen osuuteen.

7.2 Esitteestä saatu palaute ja arviointi

Pyysin palautetta esitteestä päiväkodin johtajalta ja varajohtajalta kevään aikana ja saamani palautteen perusteella mukaan muokkasin esitettä. Esittelin päiväkodin uudelle työntekijälle tekemäni esitteen maaliskuussa 2021. Sain häneltä hyvää palautetta esitteestä. Hänen mielestään esite oli selkeä ja hän sai mielestään hyvää tietoa yhteistyömuodoista päiväkodissamme. Maaliskuun lopussa esittelin tekemäni ”valmiin” esitteen johtajalle. Kävimme läpi esitteen sisältöä ja ulkomuotoa. Muutimme kansilehden fonttikokoa ja muokkasimme ns. muistilistat, jotka ovat olleet aiemmin käytössä työntekijöiden aloittaessa uusien perheiden kanssa. Johtaja oli päivittänyt listat ajankohtaisiksi ennen palaveriamme. Kokosimme niistä kattavan listan uusien työntekijöiden käyttöön sekä ”vanhojen” työntekijöiden arjen muistityökaluksi.

Olin suunnitellut esitteleväni yhteistyöesitteen pedatiimille seuraavassa pedapalaverissa maaliskuun loppupuolella. Vallitseva koronatilanteen johdosta osa päiväkotimme ryhmistä joutui olemaan karanteenissa maaliskuussa, jolloin en pystynyt toteuttamaan suunnitelmaani. Ehdotin johtajalle, että esittelen yhteistyöesitteen maaliskuun viimeisellä viikolla päiväkodin henkilökunnan kahvihuoneessa kirjallisessa muodossa. Tällöin sain mahdollisimman monen työntekijän palautteen esitteestä. Informoin työntekijöitä esitteen mukana olevalla saatekirjeellä, jossa oli ohjeistus palautteen antoon.

Laitoin ennen esitteen esittelyä WhatsAppissa viestiä kaikille työntekijöille, jossa kerroin esitteen palautteesta. Tällöin tavoitin helposti kaikki päiväkodin työntekijät kiireisessä päiväkodin arjessa. Sain kirjallista palautetta kuudelta työntekijältä sekä suullisesti johtajalta ja yhdeltä työntekijältä. Palautteen mukaan esite oli selkeä, helppolukuinen, värikäs ja esite antoi tietoa yhteistyöhön liittyvistä seikoista. Rakentavaa palautetta sain muutamasta sanavalinnasta, kirjoituksen fonttikoosta sekä sanojen sijamuodoista. Muutin esitettä saamani palautteen pohjalta. Olin tyytyväinen, että sain monen ihmisen kiinnostumaan esitteestä ja herätin keskustelua yhteistyöaiheesta. Johtajan mukaan esitettä tullaan käyttämään uusien työntekijöiden perehdytyessä päiväkodin toimintatapoihin sekä työntekijöiden ”muistilistana”, kun yhteistyötä aloitetaan perheiden kanssa.

7.3 Itsearviointi ja ammatillinen kasvu opinnäytetyössä

Arttijeff (2015,33) toteaa Pro gradututkielmassa, että Vantaalla on tehty maahanmuuttajaperheille tarkoitettu opas koulumaailmaan, jota voidaan käyttää tutustumisen, keskustelun ja tapaamisten tukena. (Korpela 2005). Yhteistyötä tukeva opas tulisi löytyä Arttijeffin mukaan jokaisesta kaupungista. Yhteistyöopas on tärkeä myös varhaiskasvatuksessa. Oppaita päiväkotiin on tehty aiemmin enemmän lasten vanhemmille kuin työntekijöille, joten oli hyvä suunnata katse työntekijöiden suuntaan.

Halusin olla mukana kehittämässä työyhteisöäni tekemällä yhteistyöyöesitteen uusien työntekijöiden käyttöön. Pohdin paljon esitteen tekovaiheessa sen sisältöä, ulkomuotoa, sen käyttötarkoitusta ja siitä saatavaa hyötyä. Onnistuin esitteen koamisessa yhteistyössä muiden työntekijöiden kanssa.

Mielestäni onnistuin yhdistämään teoriaosuudessa mainitut asiat käytäntöön, eli yhteistyöesitteeseen. Opinnäytetyöni teoriaosuuteen liittyvissä lähteissä mainittiin huoltajien kanssa tehtävä yhteistyö ja sen merkitys lapsen elämässä. Teoriaosuudessa nousi erityisesti esiin yhteistyön aloitus. Ahonen ja Roos (2021) korostavat Sinkkoson (2018) lisäksi päivähoiton aloituksen tärkeyttä. Lapsen aloitusvaihe tulisi tehdä mahdollisimman pehmeästi, lasta kuunnellen.

Tekemässäni esitteessä huomioitiin päivähoiton aloitusvaihe perheiden elämässä. Esitteessä on aloitusmalli, jonka mukaan yhteistyötä tehdään uusien perheiden kanssa. Esitteessä mainitaan erilaiset yhteistyömuodot ja moniammatillinen yhteistyö sekä muistilistat, jotka ovat työntekijän käytössä alkukeskusteluissa.

Palautetta puolivalmiista ja valmiista esitteestä pyysin mahdollisimman useasti ja useilta työntekijöiltä. Näin sain kattavamman ja luotettavamman aineiston esitteeseen. Saadun palautteeni sekä oman arviointini perusteella onnistuin tekemään selkeän, värikkään, kattavan esitteen työyhteisöni käyttöön päiväkodin uusille työntekijöille. Keksimäni kukkaidea oli mielestäni onnistunut, joka seurasi koko esiteprosessin mukana. Pyrin avaamaan opinnäytetyössäni kirjallisesti toiminnallisen opinnäytetyöni tuotoksen, eli yhteistyöesitteen tekoprosessin. Pyrin tekemään sen selkeästi, jotta lukija pystyy hahmottamaan esitteen teon prosessin ja valmiin esitteen sisällön ja ulkomuodon. Olin hyvin motivoitunut tekemääni toiminnallisen opinnäytetyön, koska halusin olla kehittämässä päiväkodin yhteistyökäytäntöjä. Oma aika-
tauluttaminen auttoi selkeyttämään työn etenemistä.

Ammatillinen kasvu opinnäytetyössä

Saavutin asettamani tavoitteen opinnäytetyölleni, koska sain tehtyä yhteistyöesitteen päiväkodin käyttöön. Uusien työntekijöiden aloittaessa päiväkodissa heitä neuvotaan tutustumaan esitteeseen tietokoneen välityksellä. He saavat tietoa yhteistyöhön liittyvistä asioista esitteen avulla. Esitteeseen liitetyistä ns.muistilistoista

työntekijä saa apuvälineen omaan työhönsä. Työntekijä voi tulostaa muistilistat lapsiryhmään, jolloin hän voi käyttää niitä yhteistyön aloitusvaiheessa uusien perheiden kanssa

Aiemmin päiväkodissa oli ollut käytössä johtajan kirjoittamat muistilistat helpottamassa uusien perheiden kanssa tehtävää yhteistyötä. Johtajan pyynnöstä lisäsin muistilistat selkeään, värikkääseen muotoon. Tekemäni yhteistyöesitteen tekovaiheessa muokkasimme muistilistat ajan tasalle päiväkodin arkeen. Tällöin yhteistyöesite on johtajan palautteen mukaan kattava yhteistyöpaketti uusille että ”vanhoille” työntekijöille. Esitteeseen kuuluva toimintamalli yhteistyön aloitusvaiheessa on päiväkodin johtajan mukaan selkeä ja hyvä malli, jonka mukaan toimitaan kaikissa ryhmissä jatkossakin.

Pohdin yhteistyöesitteestä saatavaa hyötyä päiväkodin lapsille ja heidän vanhemmille. Lisäsin esitteeseen ns.muistilistan, joka on tarkoitettu jaettavaksi lasten huoltajille heidän ensimmäisessä tapaamisessa. Muokkasin muistilistat johtajan pyynnöstä selkeään, helposti luettavaan muotoon. Ensi tapaamisessa huoltajat saavat paljon uutta tietoa päiväkodin työntekijöiltä suullisesti alkukeskusteluissa. Kotona muistilista helpottaa muistamaan päiväkodilla puhutut asiat.

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa (2018) mainitaan, että varhaiskasvatuksen tavoitteena on edistää jokaisen lapsen iän ja kehityksen mukaista kokonaisvaltaista kasvua, kehitystä, terveyttä ja hyvinvointia. Eli kaiken keskiössä on lapsi ja hänen hyvinvointi. Yhteistyöesite toivottavasti vaikuttaa työntekijän ammatillisuuteen vahvistavalla tavalla. Saadessaan tietoa päiväkodin yhteistyöstä ja siihen liittyvistä asioista, hän tekee hyvää, perhettä arvostavaa yhteistyötä. Työntekijöiden lämmin, ammatillinen tapa tehdä yhteistyötä huoltajien kanssa vaikuttaa myös lapsiin Tällöin päiväkodissa oleva lapsi voi hyvin ja hän kokee olonsa turvalliseksi päiväkodissa. Hyvällä, toisia arvostavalla yhteistyöllä voimme hoitaa ja kasvattaa onnellisia lapsia.

8 Jatkotutkimusideoita

Tulevaisuudessa olisi mielenkiintoista tehdä jatkotutkimuksena yhteistyöesitteen käyttö ja siitä saatava hyöty työntekijöiden kokemana. Keskusteltuani päiväkodin johtajan kanssa esiin nousivat päiväkodin arvot ja niiden näkyminen päiväkodin arjessa. Mielenkiintoista olisi syventyä yhteistyön taustalla oleviin arvoihin tarkemmin ja niiden näkyminen, tuntuminen arjessa. Eli tärkeää aihetta olisi mielenkiintoista tutkia lisää. Mielestäni jo aiheen tuominen päiväkodin arjessa työntekijöiden keskuuteen lisäsi siihen liittyvää keskustelua. Yhteiset keskustelut yhteistyöstä, arvoista, yhteistyömuodoista, lapsen aloituksesta päiväkodissa ovat merkityksellisiä ja toivottavasti vaikuttavat myönteisellä tavalla yksittäisen työntekijän tapaan tehdä työtä lasten ja perheiden parissa.

Lähteet

Ahonen, L & Roos, P. 2021. Untuvikot, alle 3-vuotiaiden pedagogiikka. Jyväskylä: PS-kustannus.

Ahosen, L. 2017. Vasun käyttöopas. Jyväskylä: PS-kustannus.

Arttijeff, M. 2015. Yhteistyötä ilman yhteistä kieltä, tutkimus päiväkodin henkilöstön ja maahanmuuttajaperheiden välisestä yhteistyöstä. Lapin yliopisto. 30895. Kasvatustiede. Pro gradu-tutkielma Viitattu 21.4.2021. Saatavilla: <https://lauda.ulapland.fi/bitstream/handle/10024/61876/Arttijeff.Maria.pdf?sequence=2&isAllowed=y>

Heinonen, H, Iivonen, E, Korhonen, M, Lahtinen, N, Muuronen, K, Semi, R & Siimes, U. 2016. Lasten oikeudet ja aikuisten vastuut varhaiskasvatuksessa. Jyväskylä: PS-kustannus.

Hirsjärvi, S. Remes, P. & Sajavaara, P. 2009. Tutki ja kirjoita. 15. uudistettu painos. Helsinki: Tammi.

Hujala, E & Turja, L (toim.). 2012 Varhaiskasvatuksen käsikirja. Jyväskylä: PS-kustannus

Jalkarannan päiväkoti, Lahden kaupunki. Viitattu 8.4.2021. Saatavilla:

<https://www.lahti.fi/kasvatus-ja-koulutus/varhaiskasvatus-ja-esiopetus/paivakodit/jalkarannan-paivakoti/>

Lahden varhaiskasvatussuunnitelma. 2019. Viitattu 23.3. 2021. Saatavilla: <https://www.lahti.fi/tiedostot/varhaiskasvatussuunnitelma/>

Mahkonen, S. 2016. Varhaiskasvatuslaki. Helsinki: Edita.

MLL. Viitattu 15.4.2021. Saatavilla: <https://www.mll.fi/vanhemmille/tietoa-lapsiperheen-elamasta/vanhemmuus-ja-kasvatus/lapsen-ja-vanhemman-varhainen-vuorovaikutus/lapsen-ja-vanhemman-kiintymyssuhde/>

Opetushallitus. 2018. Varhaiskasvatussuunnitelma perusteet 2018. Viitattu 21.2.2021. Saatavissa: https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/varhaiskasvatussuunnitelman_perusteet.pdf

Salonen, K. 2013. Näkökulmia tutkimukselliseen ja toiminnalliseen opinnäytetyöhön. Viitattu 23.3.2021. Saatavissa: <http://julkaisut.turkuamk.fi/isbn9789522163738.pdf>

Sinkkonen, J. 2018. Kiintymyssuhteet elämänkaareissa. Helsinki: Kustannus Oy Duodecim.

Sinkkonen, J. Kiintymyssuhteet elämänkaareissa Video. 2019. Viitattu 23.3.2021. Saatavilla: https://www.youtube.com/watch?v=kWr1_RGEFfc

Suomen vanhempainliitto. 2021. Helsinki. Viitattu 20.4.2021. Saatavilla:

<https://vanhempainliitto.fi/esitteet/paivakoti-alkaa-tervetuloa/>

Varhaiskasvatuslaki. Viitattu 23.3.2021. Saatavilla: <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2018/20180540>.)

Vilkkä, H & Airaksinen, T. 2004. Toiminnallinen opinnäytetyö. Helsinki: Tammi.

Liite 1 Yhteistyöesite

Liite 2 Työntekijöiden muistilista

Liite 3 Huoltajien muistilista päivähoiton aloitusvaiheessa

YHTEISTYÖLLÄ LAPSEN PARHAAKSI

**Esite yhteistyöstä
työntekijöille huoltajien ja
työntekijöiden välisestä
yhteistyöstä
päiväkodissamme**

SISÄLLYS

- Yhteistyöhön liittyvät arvot, päivähoiton aloittaminen
- Yhteistyöhön liittyviä seikkoja
- Toimintamalli lapsen aloittaessa ryhmässä
- Yhteistyömuodot

PÄIVÄKODIN ARVOT

Lapsi on kuin kukka, jota yhteistyössä hoidamme lapsen huoltajien kanssa päiväkodissamme. Multa, jossa kukan juuret ovat, kuvastavat esitteessä arvoja, joiden pohjalta yhteistyötä tehdään päiväkodissa. Yhteistyömuodot näkyvät kukan lehdistä ja kukan kukintona on onnellinen lapsi, joka on yhteistyön tavoitteena.

Päiväkodin arvot:

**Toimimme yhteisöllisesti ja vastuullisesti
toisistamme välittäen**

Päivähoiton aloittaminen:

Varhaiskasvatuksen aloittaminen on yksi suurimpia muutoksia, joita lapsi kohtaa elämässään. Samalla kun päiväkodin ovi aukeaa, lapselle aukeaa myös uusi maailma, jossa varhaiskasvatuksen ammattilaisilla on ratkaiseva rooli. Jokaisella kohtaamisella on väliä.

Mitä pienemmästä lapsesta on kyse, sen tärkeämpää yhteistyö perheiden kanssa on lapsen hyvinvoinnin ja oppimisen näkökulmasta. Niin pienet kuin isotkin lapset tarvitsevat aikuista turvallisuuden tunteen syntymiseksi etenkin tilanteissa, joissa lapsi kokee turvattomuutta erotessaan vanhemmista päiväkotiin tullessa.

(Ahonen & Roos, Untuvikot, alle 3-vuotiaiden pedagogiikka, 2021)

Sivu 3. Yhteistyöhön liittyviä seikkoja

YHTEISTYÖHÖN LIITTYVIÄ SEIKKOJA:

- Kaikille yhteistyömuodoille on taattava **riittävästi aikaa** ja **rauhallinen paikka** päiväkodin arjessa.
- **Lapsen asioista**, päivänkuulumisista kerrotaan aina **positiiviseen, rakentavaan** sävyyn.
- **Keskusteluissa** tulee kertoa lapsen **vahvuuksista, myönteisistä asioista, sekä tuen tarpeisiin** liittyvistä asioista.
- Vanhempia **kannustetaan** olemaan **aktiivisia** tekemään yhteistyötä ja **osallistumaan** lapsen arkeen työntekijöiden kanssa

Monialainen yhteistyö lapsen, huoltajan ja muiden asiantuntijoiden kanssa:

- Keskustelut vanhempien kanssa
- Yhteydenpito neuvolaan, vaeoon, muihin ammatti-ihmisiin (puheterapeutti, toimintaterapeutti, sosiaalityöntekijä)

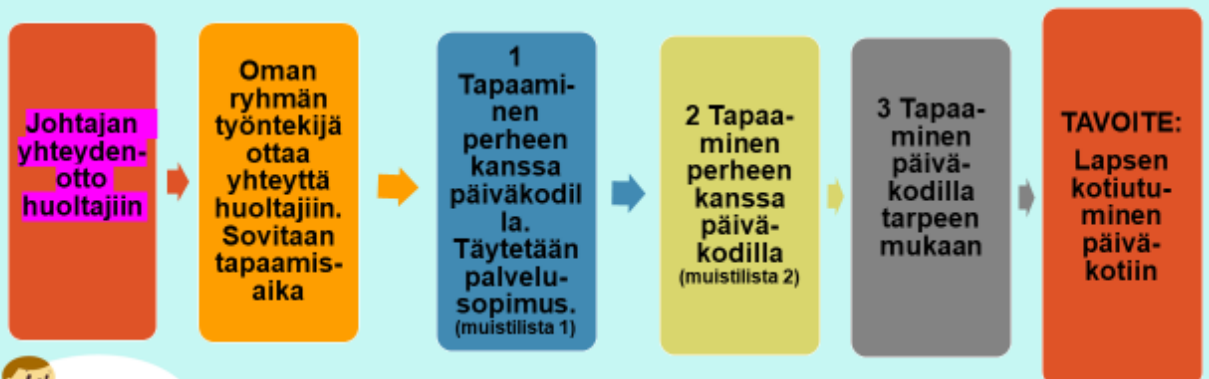
Varhaiskasvatus järjestetään yhteistyössä lapsen ja huoltajan kanssa siten, että jokainen lapsi saa oman kehityksensä ja tarpeidensa mukaista kasvatusta, opetusta ja hoitoa. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2018)

Lähteet: Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2018, Untuvikot, alle 3-vuotiaiden pedagogiikka 2021, päiväkodin henkilökunnalta saatu tieto

Sivu 4. Toimintamalli lapsen aloittaessa päiväkodissa, siirtyessä toiseen ryhmään

TOIMINTAMALLI

-Lapsen aloittaessa päiväkodissamme:

Lapsen siirtyessä toiseen ryhmään tai esiopetukseen: tiedonsiirto uuteen ryhmään, perheen kanssa sovitaan uuteen ryhmään tutustuminen mahdollisimman pehmeästi

YHTEISTYÖMUODOT:

- ensimmäinen tapaaminen lapsen tullessa ryhmään
- päivittäiset keskustelut tuonti/hakutilanteissa
- varhaiskasvatuskeskustelut (syksyllä / keväällä)
- sähköinen viestintä: teksti-,Whatsapp-viestit, puhelinkeskustelut, Muksunetti, Tietoedu, valokuvat ja videot
- vanhempainillat
- joulujuhlat / kevätjuhlat
- erilaiset yhteiset tapahtumat (mm.pihatapahtumat)

YHTEISTYÖLLÄ LAPSEN PARHAAKSI

Liitteet 1-4

Ryhmän henkilökunta ja uusi perhe Liitteet 1-3

Uusi perhe päivähoidon aloitusvaiheessa Liite 4

Sivu 7. Yhteistyöhön ja esitteeseen liittyviä seikkoja

Yhteistyötä tehdään perheiden kanssa koko toimintakauden aikana.

Lasten päivittäiset tapahtumat ja kokemukset jaetaan hoitajien kanssa.

Huoltajan ja henkilöstön havainnot ja keskustelut lapsen päivästä luovat pohjan lapsen kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin turvaamiselle.
(Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2018)

Yhteistyöesitteeseen on lisätty **MUISTILISTAT**, jotka voi tulostaa käytettäväksi muistintukena aloittaessa yhteistyötä perheiden kanssa.

Ensimmäisenä on liitteet, jotka koskevat yhteistyön aloittamista (**LIITTEET 1-3**)

Seuraavaksi ovat liite, joka jaetaan hoitajille ensimmäisessä tapaamisessa (**LIITE 4**)

Sivu 8. Perheen ensimmäisen käynnin muistilista

RYHMÄN HENKILÖKUNTA JA UUSI PERHE (sivu 1)

Ensimmäisen tutustumiskerran päiväkodin johtaja sopii jo keskustellessaan hoitajien kanssa tai pyytää hoitajia soittamaan sovitulle työntekijälle.

(Mahdollisesti voidaan sopia myös yhteistapaaminen, jossa perhe, päiväkodin johtaja ja yksi hoitohenkilökunnasta tapaavat. Ryhmätiloista rauhoitetaan yksi huone / kotikeittiö. Tarvittaessa mukana voisi olla ryhmästä "kummi-lapsi".)

Tutustumiskäyntiin kannattaa varata aikaa 1-2 t. Lapsi on tutustumassa vanhempiensa kanssa, ei yksin. Vakuutus ei ole voimassa tutustumisajalla. Kotiryhmä järjestää aloituksen mahdollisimman pehmeäksi lapsen ikä yms. huomioiden.

ENSIMMÄISELLÄ KÄYNNILLÄ:

- **tärkeintä tutustuminen lapseen**
- **päiväkodin oma esite (lomake), arvot** : yhteisöllisesti, vastuullisesti, välittäen, ympäristö, luonto, kestävä kehitys
- **hoitajien toiveet** ! Hoitajat ovat **tervetulleita seuraamaan** lapsen päivää
- **palvelusopimus (lomake)**, katso täyttöohje, hakematta jäänyt lapsi Kaarikadun päiväkotiin
- **perustiedot aloittaessa (lomake)**, palautetaan viimeistään lapsen aloittaessa hoidon.
- henkilökunnan **salassapitovelvoite- luottamus**

(LIITE 1)

Sivu 9. Perheen ensimmäisen käynnin muistilista

RYHMÄN HENKILÖKUNTA JA UUSI PERHE (sivu 2)

- **erityisjärjestelyt** lomien aikana / osastojen yhdistäminen / **kotiryhmän** vaihtuminen lapsen kasvaessa. **Lomakyselyt** koulun rytmi
- **aamut** klo 7.30 asti Untuvamajassa ja iltapäivisin klo 16.30 alkaen vain Untuvamajan puhelin on käytössä
- **parkkipaikka:** Yksisuuntainen, suojatien käyttö, ei kävelyä parkkialueella, poistuminen päiväkodin parkkialueelta
- sovitaan **hoitoaika**, kirjallinen muutosilmoitus, kerrotaan päiväkodin toiminta-aika klo 6-18, lomat, erityisjärjestelyt esim. mahdolliset ryhmien yhdistämiset
- **maksuasiat:** maksuasiat nykyään jo päätöksessä, voi silti kysyä perheeltä, onko epäselvää (Lahden kaupungin sivuilta löytyy ohje varhaiskasvatusmaksun määräämisestä ja perimisestä)
- **perhemuutokset** ilmoitettava päiväkodin johtajalle, kaikki muutokset kirjallisesti. Huoltajat voivat itse ottaa tarvittavat muutosilmoituslomakkeet ilmoitustaululta
- tunnukset **Muksunettiin** samalla, kun perhe kirjautuu **Tietoeduun** (kirjautuminen Muksunettiin Lahden kaupungin varhaiskasvatussivujen kautta)

(LIITE 1)

Sivu 10. Perheen ensimmäisen käynnin muistilista

RYHMÄN HENKILÖKUNTA JA UUSI PERHE (sivu 3)

- **Tietoedun** kautta hoitoaikojen ilmoittaminen
- **varhaiskasvatuspaikka sanottava irti kirjallisesti**
- keskustellaan **lapsen terveydentilasta**, lapsen sairastuessa ilmoitus päiväkotiin, yksi kuumeeton päivä kotona, annamme vain lääkärin määräämiä lääkkeitä
- kerro **erityisruokavalioista**-tarvittavat paperit
- lapsen **varhaiskasvatussuunnitelma**, talon oma vasu on vanhempien luettavissa
- täsmennä ryhmän puhnumero
- näytä **tilat** (huomio ilmoitustaulu), kerro päivärytmi, ryhmän toiminta
- sovi **seuraavan kerran tutustumisajankohta** ja kesto

(LIITE 1)

Sivu 11. Perheen toisen käynnin muistilista

UUSI PERHE JA RYHMÄN HENKILÖKUNTA

TOISELLA KÄYNNILLÄ:

- onko huoltajilla **kysyttävää**
- kertaa pääpiirteittäin ensimmäinen tapaamiskerta
- kerro: **pastilleista** (100 % xylitoli) **Juhlatarjoilusta** (ei tarjoiluja esim. lasten syntymäpäivillä) ja vaatteiden **nimikointi**, vara-ja kuravaatteet, tossut
- keskustellaan läpi lapsen perustiedot
- kerro päiväkodin **yhteistyötahot**: neuvola, vaeo, psykologi, koulu, puheterapeutti
- sovi mahdollinen **seuraava tutustumisaika** tai sovi jo nyt milloin varataan pieni aika aiheelle: Miten lapsen hoito on alkanut? Tämä tarvittaessa.
- **huoltajat ovat tervetulleita** seuraamaan lapsen päivää !

seuraava käynti tarpeen mukaan

(LIITE 2)

Sivu 12. Työntekijän muistilista lapsen aloittaessa ryhmässä

UUSI LAPSI	RYHMÄ/SIJOTUS	UUSI PERHE JA RYHMÄN HENKILÖKUNTA liite 5
TAPAAMINEN KENEN KANSSA	sovittu	toteutunut
TUTUSTUMINEN RYHMÄÄN	sovittu	toteutunut
VANHEMPIEN TIEDOTEFFICAAAN kirjaa kuka tarkistanut	kuka tarkistanut, päiväys	
LAPSEN SIJOITUS EFFICAAAN:	ESIOPETUS:	kuka tarkistanut, päiväys
-tarkista hoidon laajuus	EO 4 h / EO / EO	
-kirjaa kuka tarkistanut	+ alle / + yli 20 h 20 h /	
osaviikkoinen 20 h		
21-34		
yli 35 h		

Sivu 13. Työntekijän muistilista lapsen aloittaessa ryhmässä

(LIITE 3/sivu2)		
PERUSTIEDOTLAPSESTA	antaja pvä	palauteetu ryhmään
PALVELUSOPIMUS ryhmä. kopioi perheelle kaikki sivut	antaja pvä	annettu kopio perheelle
Tarkista, että ryhmäsi kansiossa ovat palvelusopimus ja siihen liittyvä lupatietokysely (v. 2021), perustiedot lapsesta ja tarvittaessa "kieku" perheiden lomake.		Kansiota säilytetään hyvässä piilossa ryhmissä

Liite 3. Huoltajien muistilista päivähoiton aloitusvaiheessa

Sivu 14. Kansilehti.

TÄYTÄ JA PALAUTA PÄIVÄKOTIIN tai LÄHETÄ SÄHKÖISESTI

- tulotietolomake liitteineen kuluvan kuukauden aikana varhaiskasvatuspaikan ilmoituslomakkeessa olevaan osoitteeseen (sähköinen)
- palvelusopimus
- perustiedon lapsen aloittaessa varhaiskasvatuksen
- Allergiatodistus

MUISTIN TUEKSI:

-lapsi annetaan vain huoltajille, elleivät he muuta hakijaa kirjallisesti ilmoita. **Varahenkilö** on ainut, jolle voimme antaa lapsen vanhempien tietämättä. Tämäkin vain silloin, jos emme tavoita vanhempia.

-henkilökunnalla on **salassapitovelvoite**

-lapsi on **vakuutettu** päivähoidossa oloajan tapaturman varalta.

-sairaana ei voi olla päiväkodissa, toipilaan on hyvä olla **yksi kuumeeton päivä kotona**, jotta lapsi jaksaa osallistua päiväkodissa leikkeihin ja ulkoiluun

-päiväkodin parkkipaikalla on turvallisinta siirtyä suoraan autosta kävelytielle, ei kulkua parkkialueen läpi

-xylitolipastilli annetaan lapselle jokaisen ruokailun jälkeen

-hoitoaika sovitaan kirjallisesti. Esim. kello 8-16, voi olla hoidossa lyhyemmän ajan esim. 8.30-14.30, mutta vain kirjallisella muutosilmoituksella pidemmän ajan esim. klo 7.30-16.00.

(henkilökunnan ja lasten suhdeluku oltava asetuksen mukainen; lasten turvallisuus)

-Lapsen viikoittaiset **hoitoajat** ilmoitetaan TietoEdun kautta aina edellisen viikon tiistaina. Ilmoita aina, jos lapsi on pois päiväkodista.

-lapsen ryhmä voi vaihtua, yleensä se vaihtuu vuoden alussa tai kesäkuussa.

-Muksunetti on sovellus, jossa voitte lukea lapsesi ryhmän toiminnasta ja katsoa kuvia lapsesi päiväkotipäivästä. Saatte tunnukset ohjelmaan

-perheeseen muutokset ilmoitettava päiväkodin johtajalle
-varhaiskasvatuspaikka on kirjallisesti irtisanottava, kun lapsi jää kokonaan pois päiväkodista.

